

Suunnittelematon omistajanvaihdos

Miten varautua äkillisiin muutoksiin ja ennakoida niiden vaikutukset?

Laihialla 17.9.2026

Mitä tarkoittaa?

Äkillinen muutos:

Sairaus, tapaturma, pitkäaikainen
työkyvyttömyys, mielenterveyden
haasteet, uupumus, kuolema, avioero

Vaikutukset välittömiä

Yritystoiminta voi keskeytyä ja loppua

Miksi juuri mikroyrityksille riski?

Yrittäjä keskeisessä roolissa

Tieto ja vastuut yhdellä henkilöllä

Vähän varahenkilöitä

Riippuvuus yrittäjästä suuri – vaikeampi löytää
äkkiä jatkajaa (heijastuu kauppahintaan)

Keskeiset riskit

Yritys = yrittäjä

Kassavirta pysähtyy – pienet taloudelliset puskurit

Velvoitteet jatkuvat

Sopimukset jäävät hoitamatta

Asiakassuhteet vaarantuvat

Työpaikat vaarantuvat

Tilanne: sairastuminen

Toimintakyky voi heikentyä nopeasti

Tarve varahenkilölle

Pääsy pankki- ja järjestelmätietoihin

Kirjanpitäjän rooli korostuu

Tilanne: kuolemantapaus

Kuolinpesä ottaa vastuun

Päätökset vaativat yksimielisyyttä

Toimet aloitettava nopeasti, maksut ja velvoitteet jatkuvat

Yrityksen tilanne kartoitettava heti (mm. mitä töitä kesken, mitä laskutettu, mitä pitää vielä toimittaa, onko jotain vahingonkorvausvastuita, henkilöstön tilanne....)

Tilanne: avioero

Yritys kuuluu ositukseen (myös puolison kuolema) ilman avioehtoa

Omistus voi siirtyä puolisolle

Tasingon maksu voi rasittaa

Yrityksen jatkuvuus vaarantuu

Varautuminen

Laadi jatkuvuussuunnitelma

Oy:ssä osakassopimus ja lunastuslausekkeet kuntoon

Dokumentoi kriittiset toimintatavat

Määritä vastuuhenkilöt

Avainhenkilö- ja henkivakuutukset kuntoon

Sopimukset kuntoon

Suunnittele tiedonkulku

Dokumentointi

Kirjaa keskeiset yhteystiedot ml. asiakkaat ja toimittajat sekä kumppanit

Tärkeimmät työprosessit

Sopimusluettelo ja mistä ne löytyvät

Taloudellinen tilannekuva

Pääsyoikeudet ja salasanat järjestelmiin

Omistukseen liittyvät asiakirjat (esim. osakeluettelo, osakassopimus, yhtiöjärjestys)

Avainhenkilöohje: "Mitä tulee tehdä ensimmäisen viikon aikana, jos yrittäjä ei pysty hoitamaan yritystä?"

Tärkeät asiakirjat

Avioehto suojaa yritystä

Testamentti ohjaa omistusta

Omistajasopimus määrittää pelisäännöt:

- muiden omistajien on oikeus lunastaa kuolleen osakkaan osakkeet,
- osakkeita ei voi myydä ulkopuoliselle ilman muiden hyväksyntää,
- osakkeiden hinta määräytyy ennalta sovitulla tavalla,
- yrityksellä tai muilla omistajilla on etuosto-oikeus.

Edunvalvontavaltuutus mahdollistaa päätökset

Edunvalvontavaltuutus

Voimassa ennen kuolemaa

Mahdollistaa nopean toiminnan

Vähentää viranomaisviiveitä (kuukausia, ei päiviä)

Selkeyttää vastuut

Kuolemantapauksessa omistusoikeus siirtyy kuolinpesälle heti, mutta toimintakyvyttömyystilanteessa omistaja on edelleen elossa eikä kukaan muu välttämättä saa tehdä päätöksiä hänen puolestaan. Siksi edunvalvontavaltuutus on yrittäjälle usein yhtä tärkeä asiakirja kuin testamentti.

Yritysmuodot

Toiminimi = henkilökohtainen vastuu

Ay/Ky = yhtiömiesten vastuu

Oy = erillinen oikeushenkilö

Ero vaikuttaa riskeihin

Jatkaminen

Onko jatkajaa valmiina?

Osaamisen siirto etukäteen

Perheen tai työntekijöiden rooli

Ulkopuolinen jatkaja

Myynti

Osakekauppa vs liiketoimintakauppa

Arvonmääritys tärkeää

Velat ja vastuut huomioitava

Asiantuntijat mukaan

Lopettaminen

Ilmoitukset viranomaisille

Velkojen maksaminen

Sopimusten päättäminen

Veroseuraamukset huomioitava

Viestintä

Informoi perhe ja henkilöstö ensin

Asiakkaat ja kumppanit tiedotettava, miten palvelu/toimitukset jatkuvat

Ajoitus tärkeä: Liian myöhäinen viestintä voi johtaa epävarmuuteen ja huhuihin. Toisaalta liian aikainen tai keskeneräinen viestintä voi aiheuttaa tarpeetonta huolta.

Avoimuus vähentää riskejä: kerro mitä on tapahtunut, miten yritys toimii tilanteessa, kuka vastaa asioista jatkossa ja mitä asiakkaiden tai työntekijöiden tulee tehdä?

Luottamuksen säilyminen auttaa säilyttämään asiakkaat, henkilöstön ja yrityksen arvon myös poikkeustilanteessa.

Yhteenveto

Varautuminen ratkaisee

Asiakirjat keskeisiä

Toimi ajoissa

Apua on saatavilla

Ostrobothnian
Business
Transfers

Kiitos

Lisätietoa ja ladattava opas:
www.vasek.fi